

Safonau Dilysadwy Codau Tir Comin Cymru Gyfan Glastir

Safonau dilysadwy a chanllawiau ar gyfer dosbarthu methiannau **Glastir** yng Nghymru

Fersiwn 1.0

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Gofyniad – Cyffredinol			
Cymryd cyfrifoldeb a rheolaeth dros holl dir y contract i sicrhau bod rhwymedigaethau'r contract yn cael eu bodloni. Mae'n rhaid dangos ffin y Contract yn amlwg. Cadw isafswm o 80% o borwyr actif ar dir y contract drwy gydol y contract. Opsiynau: 1) Rheoli Lefelau Stoc – rhaid cadw dyddiadur stoc dyddiol (ar daenlen) o symudiadau da byw i mewn ac i ffwrdd o'r tir contract. 2) Cyfnod Caeedig dros y Gaeaf – rhaid cadw dyddiadur stoc (ar daenlen) i nodi manylion symudiadau da byw i ffwrdd o'r tir contract ar ddechrau'r cyfnod dros y gaeaf ac adeg symud y da byw yn ôl ar y tir contract. Cadw cofnod (ar daenlen) o fanylion aelodau a phorwyr actif eraill ar y tir contract.			
Disgrifiad o'r Tramgwydd	Pa mor ddifrifol	Pa mor fawr	Pa mor barhaol
Nid oes ffin amlwg i'w gweld ac nid yw'r ffin wedi'i marcio'n briodol.	Isel	Mesuradwy	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol
Nid yw'r isafswm o 80% o borwyr actif wedi cael ei gynnal drwy gydol y contract.	Isel – llai nag 80% ond mwy na 75%. Canolig – llai na, neu'n gyfartal â 75%, ond yn fwy na 50%. Uchel – llai na neu'n gyfartal â 50% Os nad yw'r gofyniad 80% o borwyr actif wedi'i gyflawni ers dechrau'r contract, caiff y contract ei derfynu.	Maint 4	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol
Disgrifiad o'r Tramgwydd	Pa mor ddifrifol	Pa mor fawr	Pa mor barhaol

Opsiynau Rheoli Lefelau Stoc – nid yw'r dyddiadur stoc yn cael ei gadw'n foddhaol. Neu Opsiwn y Cyfnod Caeedig dros y Gaeaf – nid yw'r dyddiadur stoc yn cael ei gadw'n foddhaol.	Isel – heb gofnodi un symudiad anifeiliaid yn gywir. Canolig – heb gofnodi mwy nag un symudiad anifeiliaid yn gywir Uchel – dim cofnodion neu heb eu darparu ar ofyn.	Maint 1 Maint 4	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol
Nid oes cofnod wedi'i gadw o fanylion yr aelodau a phorwyr actif eraill.	Isel – mae cofnod wedi'i gadw o'r holl aelodau a phorwyr actif, ond gwelwyd anghysondebau (adeg yr archwiliad). Canolig – mae cofnodion ar gael ond nid ydynt yn cynnwys manylion yr holl aelodau a phorwyr actif. Uchel – dim cofnodion neu heb eu darparu ar ofyn.	Maint 1 Maint 4	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol

Gofyniad – Cod Tir Comin Cymru Gyfan

Cynnal holl ffiniau traddodiadol gan gynnwys cloddiau, waliau sychion, perthi a ffensys llechi.

Cynnal yr holl nodweddion archeolegol a hanesyddol gan gynnwys cloddwaith, meini hirion, bryngaerau, tomenni claddu, cylchoedd cytiau, corlannau a chilfannau saethu grugieir.

Cynnal pob safle daearegol a nodwedd creigiau gan gynnwys clogwyni, cerrig brig, sgri a cherrig mân.

Peidiwch â gosod unrhyw ddraeniau neu ffosydd newydd nac addasu/ailagor unrhyw ddraeniau neu ffosydd presennol.

Peidiwch â thorri na symud unrhyw fawn neu waddod oni bai bod gan yr ymgeisydd yr hawl i wneud hynny.

Peidiwch â rhigoli'r tir drwy ddefnyddio peiriannau'n amhriodol.

Caniateir llosgi dim ond yn unol â'r Rheoliadau Llosgi Grug a Glaswellt. Peidiwch â llosgi gorgors. Mae angen caniatâd gan Gyngor Cefn Gwlad Cymru cyn llosgi ar SoDdGA, ACA neu AGA.

Cynnal yr holl goetiroedd a phrysgwydd brodorol, pyllau dŵr, pyllau bas, afonydd a nentydd.

Ni chaniateir aredig, trin dir nac ailhau ac eithrio ar dir pori neu dir wedi'i drin sydd wedi'i wella.

Ni chaniateir gwasgaru calch, gwrtaith anorganig na gwrtaith organig (gan gynnwys tail neu slag) ac eithrio ar dir pori neu dir wedi'i drin sydd wedi'i wella.

Cydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol sy'n ymwneud â hawliau tramwy cyhoeddus sydd ar y tir, gan gynnwys osgoi'u rhwystro. Rhaid caniatáu mynediad ar droed i'r holl dir y nodir ei fod ar gael ar gyfer mynediad o'r fath ar y mapiau a baratowyd o dan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000.

Cydymffurfio â'r gofynion ar borthi atodol ar yr holl dir contract.

Mae rhai rhannau o'r safonau dilysadwy hyn hefyd yn destun gofynion trawsgydymffurfio penodol. Cyfeirir at y gofynion hyn yn erbyn y tramgwyddau.

Disgrifiad o'r Tramgwydd	Pa mor ddifrifol	Pa mor fawr	Pa mor barhaol
Tystiolaeth nad yw'r ffiniau traddodiadol yn cael eu cynnal.	O dan y gofynion Trawsgydymffurfio		

Disgrifiad o'r Tramgwydd	Pa mor ddifrifol	Pa mor fawr	Pa mor barhaol
Tystiolaeth nad yw'r nodweddion archeolegol a hanesyddol yn cael eu cynnal, gan gynnwys cloddwaith, meini hirion, bryngaerau, tomenni claddu, cylchoedd cytiau, corlannau a chilfannau saethu grugieir. Noder: Tramgwydd Trawsgydymffurfio posibl GAEC F: Nodweddion Hanesyddol.	Canolig – lle nad yw'r difrod wedi effeithio ar gyfanrwydd y nodwedd. Uchel – wedi'i ddinistrio, ei symud, neu ddifrod sy'n effeithio ar gyfanrwydd y nodwedd.	Maint 4	Parhaol Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2
Tystiolaeth nad yw safleoedd daearegol a nodweddion creigiau yn cael eu cynnal, gan gynnwys clogwyni, cerrig brig, sgri a cherrig mân.	Canolig – lle nad yw'r difrod wedi effeithio ar gyfanrwydd y nodwedd. Uchel – wedi'i ddinistrio, ei symud, neu ddifrod sy'n effeithio ar gyfanrwydd y nodwedd.	Maint 4	Parhaol Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2
Tystiolaeth bod draeniau neu ffosydd newydd wedi'u gosod neu bod draeniau neu ffosydd presennol wedi'u haddasu. Noder: Tramgwydd Trawsgydymffurfio posibl GAEC I: Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol.	Isel – Hyd at 50m Canolig – 50-100m Uchel – 100m +	Mesuradwy	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol
Tystiolaeth bod mawn neu waddod wedi'i godi lle nad oes gan yr ymgeisydd yr hawl i wneud hynny.	Uchel	Mesuradwy	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol
Tystiolaeth o rigoli yn sgil defnyddio peiriannau'n amhriodol Noder: Tramgwydd Trawsgydymffurfio posibl GAEC A: Pridd.	Isel – hyd at 1ha Canolig – 1-3ha Uchel – 3ha +	Mesuradwy	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol
Tystiolaeth nad yw coetir a phrysgwydd brodorol, pyllau dŵr, pyllau bas, afonydd a nentydd wedi'u cadw. Noder: Tramgwydd Trawsgydymffurfio posibl GAEC N: Nodweddion Tirlun.	Isel Canolig Uchel	Mesuradwy	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol
Tystiolaeth o aredig, trin tir a/neu ailhau yn amhriodol. Noder: Tramgwydd Trawsgydymffurfio posibl GAEC I: Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol.	Isel – hyd at 1ha Canolig – 1-3ha Uchel – 3ha +	Mesuradwy	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol

Disgrifiad o'r Tramgwydd	Pa mor ddifrifol	Pa mor fawr	Pa mor barhaol
Tystiolaeth bod calch, gwrtaith anorganig neu wrtaith wedi'i wasgaru ar dir contract Noder: Tramgwydd Trawsgydymffurfio posibl GAEC O: Clustogfeydd	Isel – hyd at 1ha Canolig – 1-3ha Uchel – 3ha +	Mesuradwy	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol
Tystiolaeth o beidio â chydymffurfio â gofynion cyfreithiol mewn perthynas â hawliau tramwy cyhoeddus o dan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000	Uchel	Maint 4	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2

Gofyniad – Opsiwn Rheoli Lefelau Stoc

Y LEFEL STOCIO SAFONOL

Caiff y lefelau stoc uchaf eu cyfrifo yn chwarterol ac fe'u darperir mewn Unedau Da Byw yn Adran 4 ffurflen gais Elfen Tir Comin Cymru Gyfan Glastir. Bydd y Gymdeithas Bori yn ymrwmo i gadw ar neu islaw'r lefelau stoc uchaf chwarterol bob dydd yn ystod y chwarter. Ni cyfartaledd yw'r lefelau stoc hyn, ond yn lefel uchaf na ellir mynd yn uwch na hi ar unrhyw ddiwrnod. Dyma'r cyfnodau chwarterol:

1 Ionawr i 31 Mawrth

1 Ebrill i 30 Mehefin

1 Gorffennaf i 30 Medi

1 Hydref i 31 Rhagfyr

Y LEFEL STOCIO HYBLYG

Er mwyn dangos bod y gofynion stoc hyblyg yn cael eu bodloni, rhaid i'r Gymdeithas Bori lenwi rhagatodlen stoc. Rhaid i'r Gymdeithas Bori ymrwmo i beidio â chael mwy nag uchafswm yr Unedau Da Byw a nodir yn y rhagatodlen stoc ar unrhyw ddiwrnod ar dir y contract.

Disgrifiad o'r Tramgwydd	Pa mor ddifrifol	Pa mor fawr	Pa mor barhaol
Tystiolaeth o lefelau stoc uwch na'r uchafswm a ganiateir.	Isel – naill ai llai na 3% o gyfanswm yr Unedau Da Byw a ganiateir neu hyd at 5 Uned Da Byw (p'un bynnag sydd leiaf o ran nifer yr Unedau Da Byw). Canolig – naill ai mwy na 3% a llai na 5% o gyfanswm yr Unedau Da Byw a ganiateir neu fwy na 5 a llai na 15 o Unedau Da Byw (p'un bynnag sydd leiaf o ran nifer yr Unedau Da Byw). Uchel – naill ai mwy na 5% o gyfanswm yr Unedau Da Byw a ganiateir neu fwy na 15 o Unedau Da Byw (p'un bynnag sydd leiaf o ran nifer yr Unedau Da Byw).	Maint 4	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol

Gofyniad – Opsiwn y Cyfnod Caeedig dros y Gaeaf			
Rhaid i'r Gymdeithas Bori sicrhau bod yr holl dda byw yn cael eu symud oddi ar dir y contract am gyfnod parhaus rhagnodedig o 90 niwrnod rhwng 1 Tachwedd a 31 Mawrth bob blwyddyn. Bydd y Gymdeithas Bori yn nodi'r cyfnod 90 niwrnod ar ffurflen gais Tir Comin Cymru Gyfan Glastir. Os bydd y Gymdeithas Bori am newid dyddiad dechrau'r cyfnod caeedig mewn blynnyddoedd canlynol, rhaid hysbysu Llywodraeth Cymru am y dyddiad newydd yn ysgrifenedig o leiaf 30 niwrnod cyn dechrau'r cyfnod heb stoc.			
Disgrifiad o'r Tramgwydd	Pa mor ddifrifol	Pa mor fawr	Pa mor barhaol
Tystiolaeth na chafodd yr holl stoc ei symud o dir y contract yn ystod y Cyfnod Caeedig dros y Gaeaf o 90 niwrnod.	Isel – hyd at 5 Uned Da Byw. Canolig – mwy na 5 a llai na 15 Uned Da Byw Uchel– mwy na 15 Uned Da Byw	Maint 4	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol
Tystiolaeth na hysbyswyd Llywodraeth Cymru o leiaf 30 niwrnod cyn unrhyw newidiadau i'r cyfnod heb stoc y cytunwyd arno.	Canolig	Maint 4	Modd ei gywiro 1– llai na 30 niwrnod ond wedi hysbysu cyn dechrau'r cyfnod heb stoc. Modd ei gywiro 2– hysbysu yn ystod y cyfnod heb stoc y cytunwyd arno. Parhaol – heb ei dderbyn, wedi'i dderbyn ar ôl y cyfnod heb stoc y cytunwyd arno neu wedi'i nodi gan Lywodraeth Cymru cyn anfon unrhyw hysbysiad.

Gofyniad – Hysbysiadau am newidiadau posibl i gontract			
Mae'n rhaid hysbysu Llywodraeth Cymru o fewn 30 niwrnod am werthu neu drosglwyddo tir sy'n rhan o Gontract Glastir neu lle nad yw'r Gymdeithas Bori yn bodloni'r gofyniad 80% o Borwyr Actif bellach.			
Disgrifiad o'r Tramgwydd	Pa mor ddifrifol	Pa mor fawr	Pa mor barhaol
Yn ôl y contract mae angen hysbysu am werthu neu drosglwyddo o fewn 30 niwrnod.	Isel – hysbysiad wedi'i dderbyn, ond nid o fewn 30 niwrnod. Canolig – hysbysiad heb ei dderbyn.	Maint 1	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol
Heb hysbysu Llywodraeth Cymru am newidiadau i aelodaeth y Gymdeithas Bori o fewn 30 niwrnod i ddisgyn islaw'r lefel hon.	Isel	Maint 4	Modd ei gywiro 1 Modd ei gywiro 2 Parhaol